

УДК 343.137

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ З ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНИХ МАТЕРІАЛІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

А. Маланюк

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: maglviv@ukr.net*

На основі аналізу правових ознак провадження з відновлення втрачених матеріалів визначено його належність до категорії особливих кримінальних проваджень та запропоновано його визначення. Особливість цього провадження впливає з його спрямованості на захист процесуальних прав учасників провадження, тобто на реалізацію норм кримінально-процесуального права. Іншою характерною особливістю провадження з відновлення втрачених матеріалів є обмежена дія окремих засад кримінального провадження: змагальності, презумпції невинуватості, забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності.

Самостійність цього провадження проявляється також у загальних умовах його здійснення, якими, на думку автора, є: застосування лише щодо матеріалів кримінального провадження, які були втрачені взагалі чи частково незалежно від причин; матеріали були втрачені у провадженні, у якому судом було винесене рішення по суті кримінально-правового спору; значущість відновлення матеріалів для захисту прав та інтересів учасників кримінального провадження.

Ключові слова: види кримінальних проваджень, відновлення втрачених матеріалів, захист процесуальних прав учасників

Однією з новацій КПК України 2012 року стала регламентація провадження з відновлення втрачених матеріалів – правового інституту, аналогів якого КПК 1960 року не містив. Як свідчать дані судової статистики кількість таких проваджень протягом останніх років невинно зростала з 9 проваджень у 2013 році (10 – у 2014 році) до 183 – у 2015 році. Звичайно, зростання цих показників пов'язане з об'єктивними причинами – появою тимчасово окупованих чи непідконтрольних Україні територій, але важливим є те, що ця проблема стала однією з найскладніших для сфери українського кримінального судочинства. Сама новизна цього інституту обумовлює складність його практичного застосування, оскільки не завжди враховує різноманітність виникаючих суспільних відносин. Проблема повноти та якості законодавчої регламентації порядку провадження з відновлення втрачених матеріалів може бути вирішена в законі лише після належного наукового дослідження цього інституту.

Не дивлячись на майже чотирирічну практику застосування нового КПК України, наукових досліджень з проблематики відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження є обмаль. Насамперед, доцільно згадати єдине українське монографічне дослідження цього інституту, яке провела В. Кузьміна. Ця наукова праця, понад десятирічної давнини, хоч і заклала основи для подальших наукових розробок, але здебільшого не відповідає реаліям сьогодення, оскільки виходила з умов тогочасного законодавства. Питання відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження досліджували Д. Жовненко, А. Романюк, О. Миколенко. Переважно в цих дослідженнях розглянуто загальні питання

правового регулювання відновлення втрачених матеріалів, за винятком публікації Д. Жовнієнка, орієнтованої на практичні проблеми відновлення втрачених доказів. Серед іноземних досліджень виділяється спільна праця В. Кальніцького та Н. Сфремової.

На основі теоретичного аналізу маємо на меті виділити ключові ознаки кримінально-процесуального інституту відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження, які допомагають визначитися з його правовою природою в системі кримінального провадження та умовами здійснення.

Для регламентації порядку провадження з відновлення втрачених матеріалів законодавець відвів у КПК України окремий розділ 7, розмістивши його між розділами про особливі порядки кримінального провадження та виконанням судових рішень. У такий спосіб, як видається, започаткувавши наукову дискусію про правову природу цієї процесуальної діяльності в системі кримінального провадження. Варто згадати й про те, що в інших галузях процесуального права також сформувалися різні підходи щодо місця цього інституту в системі галузевого судочинства. У цивілістичній науці правова природа цього інституту розглядається або з позиції справи окремого провадження, або окремого виду провадження, або процесуально-забезпечувального засобу, що належить до загальних цивільних процесуальних гарантій [7, с. 11]. Деякі дослідники розглядають відновлення втрачених матеріалів як факультативну стадію галузевого судочинства [4, с. 187].

Утім, яке ж правове значення інституту відновлення втрачених матеріалів у кримінальному судочинстві? З позиції процесуальної доктрини система кримінального процесу розглядається в контексті двох категорій – «проваджень» і «стадій». Саме перша з вказаних категорій, на думку Ю. Якимовича, є основою для диференціації кримінального судочинства і появи у ньому самостійних проваджень [17, с. 203–204]. При цьому у юридичній літературі наголошено об'єктивну необхідність існування у системі кримінального процесу самостійних проваджень, які безпосередньо не пов'язані з вирішенням основних питань кримінального провадження, а в їх основі лежать інші процесуальні відносини [15, с. 181–182]. Водночас спрямованість і матеріально-правовий характер цих самостійних проваджень є різним, що й стало підставою для найпоширенішої у кримінально-процесуальній науці диференціації кримінально-процесуальних проваджень на основні, додаткові і особливі провадження [1, с. 16; 13, с. 17; 15, с. 183; 17, с. 204].

Саме час знову повернутися до законодавчого розміщення в КПК України розділу, що регламентує відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Це розміщення між особливими порядками (особливими провадженнями) і додатковим провадженням (виконання судового рішення), тобто законодавець не відносить це провадження до особливих, хоча не називає його й додатковим, аналогічно з провадженням щодо виконання судових рішень.

Належність провадження до однієї з цих класифікаційних груп обумовлюється його спрямованістю. На наш погляд, завданням цього провадження є виявлення факту втрати матеріалів та забезпечення повноти і точності встановлення відомостей про обставини, що були зафіксовані у процесуальних документах втраченого кримінального провадження [8, с. 275]. Виконання ж його покладено на суд, який діє на підставі заяви зацікавленого учасника провадження. Звертаючись до суду з проханням відновити втрачені матеріали відповідний учасник фактично просить усунути перешкоду для реалізації його прав та законних інтересів у цьому провадженні (наприклад, на оскарження судового рішення), тобто створити умови для реалізації норм кримінального процесуального права. Отож, правовідносини,

які виникають у процесі цього провадження, пов'язані із захистом процесуальних прав учасників. На важливості цього провадження для захисту охоронюваних законом інтересів та процесуальних прав учасників неодноразово звертали увагу в юридичній літературі [7, с. 10; 12, с. 439; 16, с. 90]. Така ж спрямованість, на думку О. Шило, притаманна й для інших особливих проваджень, таких як: розгляд судом питань про надання дозволу на проведення слідчих дій, застосування заходів кримінально-процесуального примусу, а також скарг учасників провадження на дії і рішення слідчого, прокурора [15, с. 184]. Усіх їх об'єднує те, що судова діяльність не спрямована на вирішення питань винуватості обвинуваченого, а покликана забезпечити судовий захист процесуальних прав та законних інтересів учасників провадження.

Необхідно наголосити, що згадані провадження мають ще одну спільну особливість – виникають лише у тісному зв'язку з основним провадженням, без якого їх існування є неможливим. Не дивлячись на це, провадження з відновлення втрачених матеріалів все ж є самостійним видом провадження, що підтверджується відмінною від основного процедурою провадження. Ці процедурні особливості провадження з відновлення втрачених матеріалів є доволі суттєвими і проявляються, насамперед, в обмеженості дії окремих засад кримінального провадження та визначенні інших ніж в основному провадженні загальних умов його здійснення.

Як відзначає Л. Лобойко, відсутність спору про обвинувачення призводить до відсутності у цьому провадженні сторін обвинувачення і захисту, що свідчить про відсутність предмета змагальності і в результаті про неможливість реалізації цієї засади [10, с. 908]. Звичайно, це не гарантує, що в певний момент провадження спір між учасниками не виникне, але це вже буде інший спір – щодо змісту окремого втраченого документа. Відсутність умов для реалізації змагальності позначається й на ролі суду у цьому провадженні. У цілій групі статей КПК України акцентовано на ініціативному характері діяльності суду: зобов'язаний вжити заходів для одержання від прокурора відомостей та копій відповідних процесуальних документів (ст. 529); вправі допитати будь-яких осіб, які мають відомості про зміст втрачених матеріалів (ч. 2 ст. 530); вправі визначати обсяг матеріалів, які підлягають відновленню (ч. 1 ст. 531).

З цієї ж причини доводиться говорити про обмеженість дії засади презумпції невинуватості. Адже суть цієї процедури полягає у відновленні (реконструкції) документів втраченого провадження. Відтак, фактично, йдеться про заборону внесення у процесуальні документи, які підлягають відновленню, іншої інформації ніж та, яку вони містили. Якщо зміст втраченого процесуального рішення неможливо відновити за його копією, а встановлюється в результаті допитів осіб, то суд, відтворюючи зміст документа, зобов'язаний уникати формулювань, які б вказували на винуватість особи. Звичайно, це не стосується випадків, коли винуватість особи встановлена судовим рішенням. Необхідно також пам'ятати, що під час провадження з відновлення втрачених матеріалів поведження з особою, вина якої у вчиненні кримінального правопорушення не встановлена обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, має відповідати поведженню з невинуватою особою (ч. 6 ст. 17 КПК).

На жаль, керуючись змістом закону, засада забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності у провадженні з відновлення втрачених матеріалів не реалізується. Згідно з п. 3 ст. 392 КПК ухвали суду в апеляційному порядку можуть бути оскаржені лише у випадках, передбачених у Кодексі. Втім, ст. 531 КПК, яка регламентує порядок постановлення судового рішення у

провадженні з відновлення втрачених матеріалів не містить вказівки на можливість його оскарження в апеляційному порядку. Немає відповідних вказівок і щодо рішень суду, які приймають у зв'язку з надходженням від зацікавлених осіб заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження (ст. 528 КПК).

Для забезпечення єдиного порядку провадження та виконання завдання провадження з відновлення втрачених матеріалів важливе значення має правильне розуміння загальних умов (вимог) цього провадження. При цьому необхідно брати до уваги не лише зміст ст. 524 КПК України, яка покликана окреслити такі умови, але й інших статей Розділу 7. Системний аналіз правових норм дає змогу, на нашу думку, виділити наступні загальні умови здійснення провадження з відновлення втрачених матеріалів:

1. *Відновленню підлягають лише матеріали кримінального провадження.* Під останніми згідно ч. 1 ст. 317 КПК України необхідно розуміти сукупність документів (процесуальних рішень, протоколів слідчих та інших процесуальних дій, клопотань, скарг, документів як доказів тощо), які подані суду учасниками під час судового розгляду, обвинувальний акт чи клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, судові рішення, винесені у процесі та за результатами судового провадження, акти фіксації перебігу судового засідання (журнал судового засідання, протокол процесуальної дії) та технічні носії інформації тощо.

Поновлюватися можуть як матеріали кримінального провадження загалом, так і в частині, яка може складатися з певної сукупності документів або ж окремого документа [6, с. 10]. Обсяг матеріалів, що підлягають відновленню, визначає заявник (ч. 1 ст. 527 КПК України). Проте, як вже зазначалося, суд, що розглядає це провадження, може не погодитися з позицією заявника та на власний розсуд визначити коло матеріалів, які необхідно відновити.

2. *Поновлені можуть бути лише матеріали провадження, щодо яких судом було ухвалено вирок* (ст. 524 КПК України). У юридичній науці така законодавча категоричність призвела до формування двох відмінних позицій. Згідно з першою, заперечується можливість відновлення матеріалів провадження, яке закінчилося постановленням іншого ніж вирок рішення (наприклад, ухвали про застосування чи відмову у застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру) [5, с. 1056].

Друга позиція ґрунтується на ч. 6 ст. 9 КПК України – у разі неоднозначного регулювання питання кримінального провадження, застосовуються загальні засади кримінального провадження [9, с. 122–123; 10, с. 908–909; 12, с. 440–441;]. Керуючись цим, відновленню можуть підлягати матеріали кримінальних проваджень, які завершилися ухваленням таких рішень, як ухвала про застосування примусових заходів виховного характеру (ст. 497, 501); ухвала про застосування примусових заходів медичного характеру (ст. 513), ухвала про закриття кримінального провадження та звільнення особи від кримінальної відповідальності (ст. 228); ухвала про закриття кримінального провадження у зв'язку з відмовою прокурора від підтримання державного обвинувачення (ч. 2 ст. 284).

Ще одним із аргументів на підтвердження другого підходу є законодавче прагнення до уніфікації процесуального законодавства. У ст. 402 ЦПК, ст. 273 КАС України, які визначають умови відновлення втраченого судового провадження у цивільній чи адміністративній справі, вказано на можливість ухвалення рішення про закриття провадження. Тобто законодавець враховує можливі альтернативні шляхи завершення провадження.

Підтримуючи останню з наведених позицій, вважаємо, що вказуючи на «вирок», закон акцентує увагу саме на його завершальному характері для провадження. Проте такий характер можуть мати й наведені ухвали суду. У ч. 2 ст. 284, ч. 3 ст. 288, ч. 2 ст. 500, ч. 2 ст. 512 КПК України прямо вказано на завершення судом кримінального провадження шляхом винесення відповідних ухвал. Важливим є також і те, що для вищестоящих судів, які здійснюють контрольні повноваження, основною, а переважно й єдиною, формою судового рішення є ухвала (ст. 418, ст. 441, ч. 1 ст. 454 КПК України). Такими ухвалами вирок суду першої інстанції може бути скасованим, а провадження закритим. Відтак, що треба брати до уваги на початку провадження з відновлення кримінального провадження: скасований (недіючий) вирок чи чинну ухвалу? Не варто також забувати, що згідно ч. 2 ст. 21 КПК України вирок та ухвала суду, що набрали законної сили, є однопорядковими поняттями з позиції юридичної дійсності. Саме тому, заслуговує на підтримку пропозиція А. Романюка, щодо необхідності внесення у законодавство змін, які б стосувалися можливості відновлення матеріалів не з огляду на вид рішення, а у зв'язку з тим, що ним закінчено провадження по суті [12, с. 441].

3. *Матеріали провадження були втрачені після прийняття судом рішення по суті провадження.* Ця умова безпосередньо впливає з попередньої, оскільки зміст утрачених матеріалів був досліджений судом за участю сторін та відображений у різних процесуальних документах (судовому рішенні, журналі судового засідання, клопотаннях, скаргах), технічних носіях інформації. Як наслідок, суд, не вдаючись до повторного вирішення правового спору, зосередився на юридичному «копіюванні» втрачених матеріалів. Для цього найчастіше використовують збережені сторонами чи іншими громадянами, підприємствами, організаціями письмові матеріали, копії процесуальних рішень, навіть якщо вони не посвідчені у встановленому законом порядку.

Протилежна ситуація виникає у випадку втрати матеріалів під час досудового розслідування чи триваючого судового провадження. Між сторонами в цих умовах продовжує існувати кримінально-правовий спір. Учасники провадження можуть не погоджуватися з повнотою і правильністю встановлення обставин правопорушення, з можливістю використання тих чи інших доказів для доказування цих обставин. Відтак, оскільки правовий спір існує й надалі, то його вирішення можливе лише шляхом проведення повторних слідчих чи інших процесуальних дій. При цьому можуть виникати розбіжності між позиціями, які займали учасники раніше і в повторному провадженні. Як відзначають у юридичній літературі, не можна змусити учасника провадження повторити свої попередні показання, клопотання чи скарги, а тому в цій ситуації перевага повинна надаватись позиції, виявленій під час повторного (відновленого) провадження [3, с. 21]. Відновлення втрачених матеріалів у таких випадках може бути здійснене шляхом нового досудового розслідування чи нового судового розгляду, в межах строків, відведених на їх здійснення [10, с. 907]. Нове (повторне) досудове розслідування чи судовий розгляд є гарантією законності й об'єктивності збирання та дослідження доказів, що відбувається згідно із загальними вимогами КПК із залученням учасників провадження.

Причини втрати матеріалів значення не мають (ч. 4 ст. 531 КПК). Це може бути зумовлено їх знищенням, викраденням або просто втратою. Знищення матеріалів кримінального провадження може відбутися внаслідок пожеж, землетрусів, повеней та інших стихійних явищ або ж у зв'язку із закінченням строку їх зберігання [11]. Такий же наслідок можливий і в результаті неналежного забезпечення умов зберігання судових проваджень чи недбалості посадових осіб

суду або служби, відповідальної за передачу проваджень з одного суду до іншого чи неправомірних дій посадових осіб*. Знищення матеріалів кримінального провадження може бути також одним із мотивів їхнього викрадення. І хоча факти крадіжок матеріалів у судах трапляються вкрай рідко, але й вони мають місце**.

4. *Відновлення необхідне для захисту прав та інтересів учасників кримінального провадження.* Як випливає з ч. 2 ст. 528 КПК України, утруднення або ж неможливість реалізації процесуальних прав та законних інтересів учасниками кримінального провадження і є рушійною силою цього провадження. Хоча процесуальний інтерес різних учасників може не збігатися, але повинен безпосередньо стосуватися можливості реалізації їхніх процесуальних прав. Процесуальний інтерес прокурора може полягати у забезпеченні повноти встановлення судом обставин кримінального правопорушення, а обвинуваченого у скасуванні обвинувального вироку, але для обох це проявляється у забезпеченні реалізації права на оскарження судового рішення або доведеності своєї позиції в апеляційному суді. Втрата кримінального провадження також перешкоджатиме родичам померлого обвинуваченого реалізувати своє право на звернення до суду про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами в інтересах його реабілітації (ст. 525 КПК).

Законодавчо невирішеним, а, відтак, і дискусійним залишається питання про наявність законного інтересу суду щодо відновлення втрачених матеріалів. КПК України, керуючись роллю суду у кримінальному провадженні, закріпив за ним лише обов'язок вирішення питання про поновлення втрачених матеріалів, необхідних для захисту прав та інтересів учасників провадження. З позиції законодавця, суд не має самостійного інтересу, а, отже, й розпочинати це провадження з власної ініціативи не вправі (ст. 525 КПК), що суперечило б концепції змагальності сторін та невтручання судів у спір сторін [12, с. 443].

Натомість, в іншому галузевому процесуальному законодавстві суд наділений ініціативою щодо відновлення втраченого судового провадження (ст. 403 ЦПК, ст. 274 КАС). У правовій доктрині це пояснюється тим, що на суд покладено також обов'язок забезпечення належного зберігання судових справ [16, с. 92]. У зв'язку із виконанням цього обов'язку працівники суду можуть виявляти факти втрат матеріалів провадження. У разі виявлення ними нестачі документів, аркушів, їх пошкодження складається акт у двох примірниках, один із яких передають голові суду для вжиття відповідних заходів, а другий долучають до справи (матеріалів кримінального провадження) [2]. Але яких заходів може вжити голова суду щодо відновлення втрачених матеріалів з огляду на норми КПК України – жодних. У кримінальному провадженні, це призведе до того, що суд, не маючи можливості розпочати провадження з відновлення матеріалів, повинен інформувати про такий факт учасників провадження для подання ними відповідних заяв. За заявою прокурора Прокуратури Вінницького району було розпочато провадження з відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження, в якій вказувалося,

*У червні 2013 року Слідчим управління прокуратури Черкаської області було вручено повідомлення про підозру колишній посадовій особі апарату апеляційного суду Черкаської області, за незаконною вказівкою якої було знищено понад 1,5 тисячі судових справ військового місцевого суду Черкаського та Полтавського гарнізонів, строк зберігання яких ще не закінчився. URL: http://www.chk.gov.ua/ua-news.html?_m=publications&_t=rec&id=121586&fp=60

**Влітку 2011 року із Ужгородського міжрайонного суду Закарпатської області було викрадено три кримінальні провадження, про що стало відомо після надходження на адресу Вищої ради юстиції України тому одного з таких проваджень. URL: <http://karpatnews.in.ua/news/29702>

що підставою її подання було отримане повідомлення про факт виявлення судом відсутності окремих матеріалів у кримінальному провадженні [14].

На жаль, законодавець не врахував, що суд з огляду на ст. 410 КПК є відповідальним за повноту судового розгляду, тобто і за наявність матеріалів, що підтверджують обґрунтованість та законність його висновків, викладених у судових рішеннях. У цьому полягає його процесуальний інтерес. Як відзначає А. Романюк ініціатива суду з відновлення втрачених матеріалів є не просто можливою, але й часом необхідною в тих випадках, коли постає потреба відправлення провадження до вищестоящего суду, а заінтересовані особи не виявляють при цьому жодної ініціативи [12, с. 443–444].

Підводячи підсумок викладеного матеріалу, вважаємо, що **відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження** – це особливий вид кримінального провадження, у процесі якого суд за заявою осіб, права та інтереси яких потребують захисту, на підставі виявлення факту втрати матеріалів кримінального провадження, у якому судом прийнято завершальне рішення по суті спору між сторонами, вчиняє дії, спрямовані на повне і точне встановлення відомостей про обставини, що були зафіксовані у таких матеріалах, з метою їх відтворення у процесуальних документах.

Список використаних джерел

1. Волколуп О. В. Система уголовного судопроизводства и проблемы ее совершенствования. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2003. 267 с.
2. Інструкція з діловодства у місцевих загальних судах, апеляційних судах областей, апеляційних судах міст Києва та Севастополя, Апеляційному суді Автономної Республіки Крим та Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ, затверджена наказом Державної судової адміністрації України 17.12.2013 № 173. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0173750-13/paran10#n10> (п.13.3)
3. Кальницький В. В., Ефремова Н. П. Восстановление утраченных уголовных дел / под ред. проф. Николюка В. В. Москва: Спарк, 2000. 91 с.
4. Козачук Д. А. Відновлення втраченого провадження як окрема стадія адміністративного судочинства // Порівняльно-аналітичне право. 2015. №1. С. 185–188
5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Гончаренко В. Г. та ін.]; за заг. ред. проф. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. Київ: ЮСТІНІАН, 2012. 1223 с.
6. Кузьміна В. Ю. Правові та наукові основи відновлення (реконструкції) втрачених кримінальних справ: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Харків, 2002. 21 с.
7. Лейба Є. В. Відновлення втраченого судового провадження в цивільному процесі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Київ, 2016. 20 с.
8. Маланюк А. Г. Завдання і предмет провадження з відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Малиновські читання» (м. Острог, 15–16 листопада 2013 року). Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2013. – С. 274–276.
9. Миколенко О. М. Правове забезпечення інституту відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження // Матеріали 69-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу економіко-правового факультету Одеського нац. університету ім. І. І. Мечникова, 26–28 листопада 2014 року м. Одеса / відп. ред.: І. С. Канзафарова,

- А. О. Нігрєєва ; ОНУ ім. І. І. Мечникова, ЕПФ. Одеса: Астропринт, 2014. С. 121–123. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/7327>
10. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року / [О. А. Банчук, Р. І. Благута, А. П. Бущенко та ін.]; за ред. О. А. Банчука, Р. О. Куйбіди, М. І. Хавронюка. Харків: Фактор, 2013. 1072 с.
 11. Перелік судових справ і документів, що утворюються в діяльності суду, із закінченням строків зберігання, затверджений наказом Державної судової адміністрації України №22 від 11.02.2010 року // Офіційний вісник України. 2010. №18. С. 32. Ст. 810. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0201-10>
 12. Романюк А. Б. Проблемні питання правового регулювання відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження в Україні // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»: зб. наук. пр. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.), В. М. Дрьомін (заст. голов. ред.), Ю. П. Аленін [та ін.]; відпов. за вип. В. М. Дрьомін; МОН України, НУ ОЮА. Одеса: Юрид. л-ра, 2012. Т. 11. С. 438–445. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/5715>
 13. Рябцева Е. В. Правосудие в уголовном процессе России: монография. 2-ге изд. Москва: Юрлитинформ, 2010. 400 с.
 14. Ухвала Вінницького районного суду Вінницької області у провадженні № 128/34/13-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32686182>
 15. Шило О. До питання щодо диференціації кримінально-процесуальної форми // Право України. 2010. № 9. С. 180–186.
 16. Шиманович О. М. Відновлення втраченого судового провадження у цивільному процесі // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». 2011. Т. 24 (63). № 1. С. 90–97.
 17. Якимович Ю. К. Дифференциация уголовного судопроизводства: проблемы и перспективы // Вестник Удмуртского университета. Серия «Экономика и право». 2013. Вип. 2. С. 203–208. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/differentsiatsiya-ugolovno-go-sudoproizvodstva-problemy-i-perspektivy>

References

1. Volkolup, O. V. (2003). *Sistema ugovolnogo sudoproizvodstva i problemy ee sovershenstvovaniya*. SPb.: Izdatel'stvo «Juridicheskij centr Press», 267.
2. *Instruktsiia, zatverdzhena nakazom Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy (2013). Z dilovodstva u mistsevykh zahal'nykh sudakh, apeliatsiynykh sudakh oblastej, apeliatsiynykh sudakh mist Kyieva ta Sevastopolia, Apeliatsijnomu sudi Avtonomnoi Respubliky Krym ta Vyschomu spetsializovanomu sudi Ukrainy z rozghliadu tsyvil'nykh i kryminal'nykh sprav*. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0173750-13/paran10#n10>
3. Kal'nickij, V. V., Efremova, N. P. (2000) *Vosstanovlenie utrachennykh ugovolnykh del*. Moskov: Spark, 91.
4. Kozachuk, D. A. (2015). Vidnovlennia vtrachenoho provadzhennia iak okrema stadiia administratyvnoho sudochynstva. *Porivnial'no-analitychne pravo, 1*, 185–188.
5. Goncharenko, V. H., Nor, V. T., Shumylo, M. Ye. (2012). *Kryminal'nyj protsesual'nyj kodeks Ukrainy. Naukovo-praktychnyj komentar*. Kyiv: YUSTINIAN, 1223.
6. Kuz'minova, V. Yu. (2002). *Pravovi ta naukovi osnovy vidnovlennia (rekonstruktsii) vtrachenykh kryminal'nykh sprav*. Kharkiv, 21.
7. Lejba, Ye. V. (2016). *Vidnovlennia vtrachenoho sudovoho provadzhennia v tsyvil'nomu protsesi*. Kyiv, 20.
8. Malaniuk, A. (2013). *Zavdannia i predmet provadzhennia z vidnovlennia vtrachenykh materialiv kryminal'noho provadzhennia. Materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi*

- konferentsii «Malynovs'ki chytannia». Ostroh: Vydavnytstvo Natsional'noho universytetu «Ostroz'ka akademiia», 274–276.*
9. Mykolenko, O. M. (2014). Pravove zabezpechennia instytutu vidnovlennia vtrachenikh materialiv kryminal'noho vprovadzhennia. *Materialy 69-i naukovoï konferentsii profesors'ko-vykladats'koho skladu ekonomiko-pravovoho fakul'tetu Odes'koho nats. universytetu im. I. I. Mechnykova*. Odesa: Astroprint, 121–123. Retrieved from: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/7327>
 10. Banchuk, O., Kujbida, R., Havronjuk, M. (2013). *Naukovo-praktychnyj komentar do Kryminal'nogo procesual'nogo kodeksu Ukrainy vid 13 kvitnja 2012 roku*. Kharkiv: Faktor, 1072.
 11. *Nakaz Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy №22. (2010). Perelik sudovykh sprav i dokumentiv, scho utvoriuiut'sia v diial'nosti sudu, iz zakinchenniam strokiv zberihannia*. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0201-10>
 12. Romaniuk, A. B. (2012). Problemni pytannia pravovoho rehuliuвання vidnovlennia vtrachenikh materialiv kryminal'noho provadzhennia v Ukraini. *Naukovi pratsi Natsional'noho universytetu «Odes'ka iurydychna akademiia», T. 11, 438–445*. Retrieved from <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/5715>
 13. Riabtseva, E. V. (2010). *Pravosudie v ugovnom processe Rossii*. Moskov: «Jurlitinform», 400.
 14. Ukhvala Vinnyts'koho rajonnoho sudu Vinnyts'koi oblasti. (2013). Provadzhennia № 128/34/13-k. Retrieved from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32618026>
 15. Shylo, O. (2010). Do pytannia schodo dyferentsiatsii kryminal'no-protsesual'noi formy. *Pravo Ukrainy, 9*, 180–186.
 16. Shymanovych, O. M. (2011). Vidnovlennia vtrachenoho sudovoho provadzhennia u tsyvil'nomu protsesi. *Uchenye zapysky Tavrycheskoho natsyonal'noho unyversyteta im. V.Y. Vernadskoho. Seryia «Yurydycheskye nauky», 24 (63), 90–97*.
 17. Jakimovich, Ju. K. (2013). Differenciacija ugovnogo sudoproizvodstva: problemy i perspektivy. *Vestnik Udmurtskogo universiteta. Serija «Jekonomika i pravo», 2, 203–208*. Retrieved from <http://cyberleninka.ru/article/n/differentsiatsiya-ugovnogo-sudoproizvodstva-problemy-i-perspektivy>

*Стаття: надійшла до редакції 01.03.2017
прийнята до друку 22.03.2017*

GENERAL CONDITIONS OF PROCEEDINGS ON RESTORATION OF THE LOST CASE MATERIALS IN UKRAINIAN CRIMINAL PROCEEDINGS

A. Malaniuk

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine,
e-mail: maglviv@ukr.net*

Orientation of criminal procedures defines the system of criminal proceedings. Other independent procedures, that are not concerned with the issues of person's guilt of committing a crime, objectively exist besides the main procedure. These procedures are characterized by the distinctive rules, and are directed to protection of their participants' procedural rights. This kind of procedures includes as well the procedure on restoration of the lost case materials.

Within the procedure on restoration of the lost case materials the principle of the right to procedural decisions appeal can't be realized. The reason is that Article 531 of the CPC does not indicate the possibility of appealing the judicial decision. The realization of adversariness principle is restricted as well. The prosecution and the defense are absent from this procedure, as far as they are substituted by the general term «participants in judicial proceedings». The

court's role has been changed in this procedure – its activity aimed at cognizing the lost case circumstances is initiative activity. The possibility of restoring the lost case materials after the sentence has come into effect restricts the action of presumption of innocence principle.

The article deals with the general conditions characteristic of this procedure. From author's point of view, the first condition is that only the case materials can be subjected to restoration. The other legal condition of this procedure indicates only those cases that have been solved by the court on their merits. The author supports the view of the other researchers on the imperfect legal regulation of this condition. The CPC indicates the obligatory completion of criminal procedure only by passing the sentence. Such formulation restricts the possibility of restoring the lost case materials when the court has made the ruling to suspend the proceedings or to apply the coercive measures of correctional or medical character.

Loosing the case materials should occur only after the court has passed the judgment on the merits of the case. This is the third condition. The court within the procedure on restoration of the lost case materials can't repeatedly solve the legal dispute and evaluate the lost documents. Its activity means the legal «copying» of these documents.

The last condition is related to the reason for restoration of the lost case materials. It is explained by the importance of the lost case materials for the realization of the procedural rights and legal interests of the criminal proceedings participants. Unfortunately, the issue of the court's legal interest in restoration of the lost case materials remains undecided. Due to this reason the court can't commence the procedure on its own initiative, although there is an objective need to do this.

Keywords: restoration of the lost case materials, kind of criminal proceedings, protection of participants' procedural rights.